

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Głogów
z dnia

**Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Głogów
na lata 2023 – 2025**

Głogów 2022 r.

Wstęp

Rodzina jest najważniejszą i podstawową grupą społeczną, jest naturalnym środowiskiem życia dziecka. Dom rodzinny to środowisko, w którym każdy małoletni członek poddany jest socjalizacji, która kształtuje uczucia, postawy, system wartości, normy i wzory postępowania każdego człowieka. Rodzina powinna być najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka, a także źródłem zaspokajania jego potrzeb w sferze psychicznej, jak również materialno-bytowej.

Dobrze funkcjonująca rodzina, konsekwentnie i z powodzeniem spełnia swoje zadania, stanowi dla członków, a w szczególności dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa.

Natomiast jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, związane z uzależnieniami, przemocą, bezradnością, bezrobociem, rodzina ta wymaga wsparcia oraz monitorowania przez przedstawicieli różnych grup zawodowych, w szczególności pracownika specjalnego, asystenta rodziny, pedagoga, policji, opiekunów świetlic środowiskowych, itp.

Instytucje, podejmując działania pomocowe i profilaktyczne, powinny mieć głównie na uwadze podstawową rolę opiekuńczo - wychowawczą rodziny w rozwoju dziecka. Efektywna pomoc skierowana do rodzin doświadczających trudności oraz właściwa pomoc dzieciom z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym może zostać zrealizowana poprzez współpracę instytucji, organizacji oraz służb, które świadczą pomoc na poziomie gminy.

Działania władz państwowych i samorządowych w takich sytuacjach określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Głogów na lata 2023 – 2025 jest kontynuacją programów wspierania rodziny, realizowanych od 2013 r.

Podstawowym założeniem programu jest utworzenie spójnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia im zdolności prawidłowego funkcjonowania. Działania w ramach programu skoncentrowano na całej rodzinie, również w sytuacji umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

1. Podstawa prawna.

Główne kierunki działań zawarte w niniejszym programie są zgodne z kierunkami polityki w sferze społecznej, zawartymi w dokumentach strategicznych na poziomie kraju, województwa, gminy.

Podstawowym aktem prawnym, który reguluje instytucje rodziny jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, a w szczególności art. 16 wymieniony w pierwszej części dokumentu.

Podstawą prawną do realizacji opracowania niniejszego dokumentu jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – zgodnie z art. 176 pkt 1 do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Ponadto:

- 1) Ustawa z dnia 12 ,marca 2004 r. o pomocy społecznej.
- 2) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
- 3) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.
- 4) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
- 5) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy.
- 6) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
- 7) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

2. Struktura demograficzna i podstawowe dane statystyczne.

Gmina Głogów leży w północnej części województwa dolnośląskiego i okala miasto Głogów, co daje możliwość korzystania z różnych usług w ramach porozumień i umów. Zajmuje obszar 84,28 km² po obu stronach rzeki Odry, na pograniczu Pradoliny Głogowskiej i Wzgórz Dalkowskich w Powiecie Głogowskim. Stanowi 19,1% powierzchni powiatu. Siedzibą władz gminy jest miasto Głogów.

Tereny Gminy Głogów są atrakcyjnym terenem inwestycji mieszkaniowych oraz organizacji wypoczynku weekendowego. Poza tym na terenie gminy lokowane są wielkopowierzchniowe centra handlowe. W związku z powyższym maleje rozwój rolnictwa w gminie, a rośnie działalność handlowo-usługowa.

Gmina Głogów liczy 6819 mieszkańców, w tym do dzieci i młodzież do 18 r. ż. 1533 (według danych UG, stan na 30.11.2022 r.) z czego 3426 stanowią kobiety, a 3393 mężczyźni.

Gminę Głogów tworzy 13 miejscowości, mających statuty sołectw tj.: Borek, Bytnik, Grodziec Mały, Klucze, Krzekotów, Przedmoście, Ruszowice, Serby, Stare Serby, Szczyglice, Turów, Wilków, Zabornia.

Najbardziej zaludnioną w Gminie Głogów jest miejscowość Serby, w której zamieszkuje: 1854 osoby, co stanowi 27,19% mieszkańców gminy. Na drugim miejscu znajduje się miejscowość Ruszowice w której mieszka 1208 osób, co stanowi 17,72% wszystkich mieszkańców gminy. Natomiast najmniej zaludnioną miejscowością jest Turów, w którym zamieszkuje 126 osób, co stanowi 1,85% mieszkańców gminy.

3. Zasoby instytucjonalne gminy.

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie

- 2) Zespół Interdyscyplinarny
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Wójcie Gminy Głogów
- 4) Centrum Biblioteczno-Kulturalne Gminy Głogów
- 5) Szkoła Podstawowa w Przedmościu,
- 6) Szkoła Podstawowa w Wilkowie,
- 7) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Serbach,

4. Zasoby instytucjonalne powiatu:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie,
- 2) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Głogowie,
- 3) Komenda Powiatowa Policji w Głogowie,
- 4) Stowarzyszenie dla Dzieci i Młodzieży „Szansa”- Głogów, w którego strukturach działa Centrum Pomocy Dzieciom,
- 5) Miejskie Centrum Wspierania Rodziny w Głogowie,
- 6) Poradnia Leczenia Uzależnień w Głogowie,
- 7) Stowarzyszenie Klub Abstynenta w Głogowie.

4. Diagnoza sytuacji społecznej.

Problemy w rodzinie powiązane są często z sytuacją materialną, bezrobociem, różnego rodzaju uzależnieniami, chorobami oraz przestępczością.

Osoby trwale ubogie cechuje poczucie bezradności, bezsilności oraz zepchnięcia na margines społeczny. Z powodu podejmowania prac dorywczych i potrzeby oszczędzania, takie osoby nie uczestniczą czynnie w życiu społecznym, nie korzystają albo rzadko korzystają z dóbr kulturowych. Do grup szczególnie zagrożonych ubóstwem można zaliczyć rodziny, w których członkowie utrzymują się z niezarobkowych źródeł, innych niż renta czy emerytura. Utrwalanie ubóstwa powoduje zmianę stylu życia rodziny oraz przyczynia się do powstania wielu niekorzystnych zjawisk, jak: zaniedbania w funkcjach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm, przemoc w rodzinie, przestępczość.

Na przestrzeni trzech ostatnich lat (2019-2021), wynika, że zmniejsza się liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w zakresie zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, tj.: korzystających ze świadczeń pieniężnych, rzeczowych, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 1 Liczba rodzin korzystających z pomocy w latach 2019-2021.

Rok	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba rodzin korzystających	Liczba osób w rodzinach
2019	115	69	204
2020	87	54	139
2021	64	46	109

Poniżej przedstawione zostały zbiorcze statystyki dotyczące powodów przyznania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie w latach 2019-2021 z uwzględnieniem, że pomoc danej rodzinie mogła zostać udzielona z więcej niż jednego powodu, jednak trudno jednoznacznie określić skalę przesłanek udzielonej pomocy z uwagi na fakt, iż nie wszystkie rodziny mające takie trudności, korzystają ze wsparcia instytucji pomocowych.

Tabela nr 2 Powody przyznanej pomocy.

Powody przyznanej pomocy	2019	2020	2021
Niepełnosprawność	35	30	25
Bezrobocie	29	24	26
Ubóstwo	49	40	38
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	25	26	13
Długotrwała lub ciężka choroba	26	24	24
Alkoholizm	11	8	12
Narkomania	0	0	1
Bezdomność	1	2	4
Przemoc domowa	0	0	1
Ochrona macierzyństwa	6	0	1
Kłęska żywiołowa	0	0	0
Trudności po opuszczeniu Zakładu Karnego	0	0	0

Jak wynika z powyższych danych, głównym powodem przyznawania pomocy na przestrzeni trzech ostatnich lat było ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, alkoholizm.

W zależności od zdiagnozowanych potrzeb oraz sytuacji bytowej, rodzinnej i materialnej, rodziny miały możliwość korzystania z różnorodnych form wsparcia. Głównie w formie finansowej, rzeczowej, tj.: posiłków w szkołach i przedszkolach, stypendium socjalnego, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, rządowego programu „500+”, (realizowane do maja 2022r.), paczek żywnościowych ale również poradnictwa pedagogicznego, socjalnego oraz wsparcia psychologicznego.

Tabela nr 3 Formy wsparcia rodzin.

Formy udzielonej pomocy	2019	2020	2021
Posiłek w szkole	46	66	27
Zasiłki rodzinne	206	130	108
Fundusz alimentacyjny	49	49	43
Świadczenia wychowawcze 500 +	530	1280	911
Stypendia szkolne	44	43	29
„Za życiem”	0	0	0
Karta Dużej Rodziny	288	82	76

Pomoc udzielana jest również w sytuacji wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie. W ramach Ośrodka funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny, który prowadzi procedurę Niebieskiej Karty. W poszczególnych latach Zespół prowadził procedurę Niebieskiej Karty w podanym poniżej wykazie.

- 2019 – 33 procedury dla 33 rodzin
- 2020 – 43 procedury dla 36 rodzin
- 2021- 64 procedury dla 42 rodzin

Według danych statystycznych Ośrodka wynika, że zwiększa się liczba rodzin, które doświadczają przemocy w rodzinie.

W związku z występującymi problemami w rodzinie Gmina Głogów od 2012 roku ponosi koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej.

Poniższa tabela obrazuje wykaz liczbowy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz koszty utrzymania w latach 2019-2021.

Tabela nr 4 Dzieci umieszczone w pieczy zastępczej w ujęciu narastającym:

Rok	Liczba dzieci umieszczonych	Koszty utrzymania
2019	21 (8 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, 13 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej)	w placówkach opiekuńczych : 67 390,13 zł w rodzinach zastępczych: 77 765,08 zł

2020	29 (7 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, 22 dzieci w rodzinach zastępczych)	w placówkach opiekuńczych: 126765,57 zł w rodzinach zastępczych: 82772,66 zł
2021	32 (9 dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, 23 w rodzinach zastępczych)	w placówkach opiekuńczych: 113 829,60 zł w rodzinach zastępczych: 104 325,80 zł

Rodzinom, które przeżywają trudności, a w szczególności trudności opiekuńczo – wychowawcze Ośrodek zapewnia pomoc w formie wsparcia poprzez asystenta rodziny. Asystent rodziny pełni rolę pomocnika, mediatora i doradcy, wspiera i aktywizuje rodzinę, podejmuje działania zmierzające do zmiany wzajemnych stosunków w rodzinie, do budowania pozytywnej motywacji do zmiany, a także poczucia własnej sprawczości, czy też możliwości wpływu na swoje życie. Towarzyszy rodzinie w poszukiwaniu rozwiązań wyjścia z trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny pochodzenia i rodziny dalszej, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych. Wsparciem tą formą pomocy mogą również zostać objęte rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej – na podstawie postanowienia sądu. Praca z asystentem ma dążyć do poprawy funkcjonowania rodziny, a w końcowym rezultacie powrotu dzieci do środowiska rodzinnego.

Tabela nr 5. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta.

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2019	10	20
2020	7	11
2021	10	16

5. Cele programu.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Głogów na lata 2023-2025 zakłada oddziaływanie na rodziny i ich otoczenie na poziomie profilaktyki i interwencji. Założenia Programu nakierowane są na ścisłą współpracę podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań.

Celem głównym programu jest wspieranie rodzin z gminy Głogów w wypełnianiu ich funkcji związanych z opieką, wychowaniem i ochroną dzieci.

W celu osiągnięcia celu głównego ustala się cele szczegółowe:

- 1) Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin.
- 2) Kształtowanie i wzmocnienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji.

- 3) Podejmowanie działań koordynujących oraz podnoszenie kompetencji osób zawodowo pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

1. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin.	
Zadania	Wskaźniki
1) Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności wsparcia poprzez asystenta rodziny	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta - liczba asystentów
2) Organizacja szkoleń i warsztatów	- liczba szkoleń, warsztatów - liczba uczestników
3) Prowadzenie działań aktywizujących zawodowo i społecznie	- liczba osób objętych projektami - liczba osób objętych kontraktami socjalnymi - liczba osób, które ukończyły kursy zawodowe
4) Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii	- liczba rodzin objętych monitoringiem - liczba osób podejmujących terapię
5) Podejmowanie działań w celu pozyskania rodzin wspierających	- liczba rodzin wspierających - liczba zamieszczonych ogłoszeń na rodzinę wspierającą
6) Dofinansowanie działalności placówek wsparcia dziennego, świetlic	- liczba działających placówek - liczba dzieci objętych opieką placówek
2. Kształtowanie i wzmocnienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji.	
Zadania	Wskaźniki
1) Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	- liczba rodzin - liczba form udzielonej pomocy
2) Udzielanie pomocy w formie dożywiania dzieci	- liczba dzieci objętych dożywianiem
3) Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	- liczba rodzin objętych monitoringiem - liczba dzieci
4) Zabezpieczenie środków finansowych na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej	- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej - liczba placówek - wysokość środków finansowych przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w pieczy zastępczej
5) Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa: socjalnego, pedagogicznego, prawnego, psychologicznego	- liczba udzielonych porad - liczba osób korzystających z poradnictwa
3. Podejmowanie działań koordynujących oraz podnoszenie kompetencji osób zawodowo pracujących na rzecz dziecka i rodziny.	
Zadania	Wskaźniki
1) Utworzenie i prowadzenie Zespołu Interdyscyplinarnego	- liczba Zespołów Interdyscyplinarnych - liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba osób wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba posiedzeń grup roboczych - liczba założonych Niebieskich Kart

2) Podnoszenie kompetencji osób pracujących na rzecz dziecka i rodziny poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach	- liczba szkoleń - liczba osób uczestniczących w szkoleniach, warsztatach , konferencjach
---	--

6. Adresaci programu.

Program adresowany jest do:

- 1) Rodzin z terenu Gminy Głogów doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczej.
- 2) Dzieci i młodzież z terenu Gminy Głogów.
- 3) Przedstawiciele instytucji i służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

7. Realizatorzy programu.

Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie przy współpracy partnerów:

- 1) Urząd Gminy Głogów
- 2) Zespół Interdyscyplinarny
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Wójcie Gminy Głogów
- 4) Szkoła Podstawowa w Przedmościu
- 5) Szkoła Podstawowa w Wilkowie
- 6) Zespół Szkolno-Przedszkolny w Serbach
- 7) Centrum Biblioteczno-Kulturalne Gminy Głogów
- 8) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie
- 9) Komenda Powiatowa Policji w Głogowie
- 10) Sąd Rejonowy w Głogowie
- 11) Organizacje pozarządowe

8. Źródła finansowania.

Źródłem finansowania realizacji zadań w ramach niniejszego programu będą:

- 1) Środki z budżetu Gminy Głogów
- 2) Dotacje celowe.

9. Monitoring programu.

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Głogów na lata 2023-2025 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie. Monitoring będzie polegał na zebraniu i analizowaniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach przedmiotowego programu we współpracy z podmiotami zaangażowanymi w jego realizację oraz przedłożenia przez Wójta Gminy Głogów w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy Głogów sprawozdania z realizacji Programu.